

AUKŠTAITIJOS NACIONALINIO PARKO LEIDINYS

LADAKALNIS

3 (47)

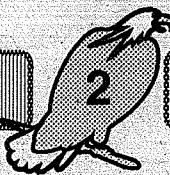
1995 sausis - kovas

B. Šablevičiaus nuotrauka

Šiame numerijoje:

Brolio Pranciškaus pastogės svečiai apie parką. Ar kas suras mineralinius vandenis ANP teritorijoje? Ar iš tikro... Kaltanėnų anomalinė zona? Lietuvos Respublika - LDK paveldėtoja.

Turinys

BROLIO PRANCIŠKAUS PASTOGĖJE

G. Mackonis Germėje, tarp piliakalnių

B. Šablevičius Dieniniai drugiai

O gal kas suras tą mineralinį šaltinėli?

VOLUNGĖ

D. Fabijonavičiūtė Pasikartojuantys laukimai

B. Šablevičius Trys nenormalūs pamastymai

K. Čeponis Lietuvos Respublika - LDK paveldėtoja

TAI IDOMU

V. Malaničevas Ar iš tikro... Kaltanėnų anomalinių zona?

VERTA ŽINOTI

Negerk broleli, negerk trečios...

IDOMU

N. Ostapenka Bitininkystės šventė Tbilisyje

R. Žilėnas Viena iš opiausių problemų

ŽMOGAUS EKOLOGIJA

Spalvų spektro dovanos

Palūšės turizmo ir rekreacijos centras

Lieidėjas neatsako už autorinių nuomonei

Taip jau atsitiko, kad nacionalinis parkas pasiprašė dėmesio. Žieji rašė pagrindiniai Lietuvos įvairošciai. Matyt, tam pasitarnavo eilė įvykių.

Mes jau suprantame, kad žmogus, pabėgęs nuo gamtos į miestus, į savo dirbtinių pasauly, atitrūksta ne tik nuo natūralaus gyvenimo būdo, bet ir atskiria nuo galimybės būti kartu su gyvybės šaltiniu. Šeikime į tą mums Dievo duotą aplinką, kur dar beveik nepažeistas gamtos grožis, kur žmogus dar natūraliai būna šioje germėje. Pabandykime ir mes atsiliepti į parko prasymą, paméginkime spręsti jo problemą

sikalbėdami su čia gyvenančiais, dirbanciais žmonėmis, pabandykime pasiaiškinti, ką jiems reiškia šis žemės lopinėlis, kur jie praleidžia savo dienas ir naktis, kur dirba, kur myli, kuri ieško atsakymo į gyvenimo prasmės klausimus.

Netoli Ladakalnio yra tokis Puziniškio kaimas, primenantis kažkur Tibete esančią (o gal tik legendinę) Šambalą (šviesos brolių dvasinę šali). Puziniškyje jau šeštą dešimtį metų gyvena Męcislovas Banys. Męcys - taip jau ji visi vadina - atrodo dar tik į ketvirtą dešimtį metų ižengęs. Jis ten ir čia, kažkai aiškina, mosikuoją rankomis, neša ryšulį ar plauko

Germėje, tarp piliakalnių

laiueliu ir vis nepamiršta paklausti "Ar gražus mūsų ąžuolas?". Pats ir atsako "Anas stebuklingas. Kai degė visas kaimas, saka, i ežeri unduo virė, e ąžuolas lika, nieka. Tik kelias šakas apsvila". Paklausiau Mečį, kodėl šią kraštą padarė nacionaliniu parku. Męcys atsakė, kad "Gal dėl ta, kad ramus, kad aukštaičiai, kad vien lietuviai kaimuose gyvena. E kaimai senoviniai, dungsciai šiaudais dengti". Toliau domiuosi, kuo anksčiau kaimo žmonės užsiimdavo. "Nugidirbdava žemę, miškų kirtą, kašėtas, vyžas pindava, staklas, vėžimius, rages darydava. Babas audė, grybus, uogas rinka. Vyrai dažuvė gaudė". Paklausiau, ką jis galvoja apie parko direktorių. "E mum kap nuo Dieva, tai visi ir geri" - atsakė neabejodamas, o Jonas (Mečio brolis) pridūrė: "Parkas gerai tvarkas - prižiūri gamtą, sauga žvéris, žiūri, kad būtu švaru, kad namai būt senoviškai tvarkomi..." Toliau klausiu - ar gerai, kad senoviškai reikalauja? "Kap gamtoj surėdyta, tep i turi būti. Tep i tur būt, kad teisingai surėdyta. Dabaju i suprantu, kad gerai. Aš kap patenkintas gamta, medžiais, paukščiais. Labai tvarkingai viskas surėdyta Geraja Galinėja. I žemę tvarkingai surėdyta, tik reikia mylėti žmones. Kas rytas džiaugiuos i prašau Dievalį sveikatos. E sveikas žmogus turi dirbt. Kitas i kvaras ku tai dirba. Tep lašas prie laša ir turi ką. Jei tep neneši vienas prie kita, tai nieka neturėsi..." Ir eina, ne, neina,

o bėgte bėga Męcys vis ne vien sau, o vis daugiau kitiems. Gal todėl tokis jaunas atrodo ir kūnu, ir siela. Štai tokis yra Puziniškio žmogus, kuriam čia gera būti, kuriam čia viskas "Geraja Galinėja tvarkingai surėdyta".

Plukdė mane Męcys savo laiveliu per ezerą ir vis pasakojo apie tolstantį kaimelį ant kalno su stebuklinguoju ąžuolu, pasakojo ir vis giliau nérė į praeitį, porindamas tėviškės istoriją. Suvokiau - koks didelis ir gilus šio žmogaus pasaulis. Kiek gelmės, tiek ir vidinės šviesos. O jo gelmė, rodos, siekė pačią pradžią pradžią. Žiūrėjau ir galvojau - štai ims ir papasakos, kaip jo proposeneliai pas Dievą lietuviškai kalbėjo. Gal todėl kartais Mečį ne žmogumi, o angelu vadina.

Na, o Męcys atplukdė mane pas jauną, energingą pabiržietį Darių Vitą. Isikūrėme Dariaus "svajonių ir vizijų studijoje", kur kol kas tik senovinė spinta ir daug daug visko, ko reikia statyboms. Svakonės kol kas tik lengvina dvasinę būtį... Pasidomejau, kas čia atvedė Darių, kas jি mūsuosna atviliojo. "Stipri trauka. Kas čia pabūna, tas vėl nori gržti. Si vieta stipriai "kalba". Joje daug energetinių zonų, kur žmogus gali apsivalyti. Kiti gal šito dar nėsupranta, bet intuityviai gržta čia, kur tekantys upeliai išplauna, išvalo dvasią. Tokių vietų Lietuvoje daug, tačiau čia visa tai atvira, net blogiausias žmogus yra paliečiamas šio grožio.

Darius jau šešetas metų parke. Pradžioje apsigyveno palapinėje prie Puziniškio kalnelio, dabar jau turi savo namus. Bet klausykime šeimininko. "Ir mano gyvenime buvo tarpsnių, kai itin žavėjausi "civilizacijos blizgesiais". Tai praeinantys dalykai. Dabar tai reikalinga tiek, kad fiziškai išlikčiau. Čia norisi gyventi uždarą, ramų gyvenimą, būti arčiau gamtos, dažniau pasilikti tyloje, o ne žmonių šurmulyje. Mokslininkai mums jau papasakoja apie daugybę buvusių civilizacijų. Jų pėdsakai randami giliai po žeme. Ten atsidūrė ir aukščiausios civilizacijos... Tai liudija, kad jos pasuko nuo išminties, nuėjo susinakinimo keliu... O tas žemės sluoksnis, tas dirvožemio šiukslynas ant tokį vietų ypatingai storas. Gal todėl, kad iš ten neitų neigiamą informaciją... O mūsų kaimelių neužpila niekas. Jie išlieka. Gal, kad neša teigiamą informaciją... Be to, šias vietas saugo pati gamta. Blogais keliais sunku atnešti civilizaciją. Net dvarų šioje teritorijoje nebuvo - prastos ekonominės sąlygos. Kaimai savo dvasią stiprino net ypatinga architektūra. Gatviniuose kaimuose visi gyveno lyg vienoje sodyboje, lyg vienoje šeimoje, vienoje giminėje. Žmonės ir dirbdavo, ir švēsdavo kartu - visa jų būtis lyg giesmė. Būti kartu daugiau nei kartu dirbtai - tai būti meilės ir tarpusavio pagarbos ir supratimo ryšyje". Pasidomėjau, ką jis mano apie tarnybą, kuri tvarko šią vietovę, kurioje jam taip gera gyventi. "Reikėtų griežtai atestuoti visus čia dirbančius. Parke turi dirbtai suvokiantys darbo esmę ir prasmę žmonės. Jie turi numatyti parko strategiją, tikslus. Be to, parkas turi tapti ūkiniu vienetu, galinčiu išsilaikeyti iš savo ežerų ir girių. Jis turi tapti vienintelio savo teritorijos šeimininku, o ne daržu aukštostosios valdininkijos peštynėms". Nacionalinio parko gyvybė turi būti valstybės politika. Nacionalinis parkas turi tapti tautos dvasiui veidrodžiu.

Kodėl gi ne? Kodėl ne valstybine politika? Ką apie tai mano valstybės vyras, seimo narys gerb. Algirdas Patackas?

Išgirdės straipsnyje keliamas mintis, Algirdas prisipažino, kad jos jam labai artimos. Mūsų tautinės savimonės žadintojas kalbėjo: "Tai ne tik gamta, bet ir žmogus, todėl tą vietą "parku" vadinti kvaila. Dvelkia "zoo" sodu. "Parko" teritorija tikrai ypatinga grožiu. Esu čia buvęs ir man patiko, buvo gera... Ir kaip nebus gera, kai aplink auga išlakios girios, gamtoje darna, tvarka, kur geros sąlygos bujoti ir žmogui, ir augalui. Tokia vieta lietuvių kalbos žodyne vadinama GERME. Jei erdvėje tokia ertmė yra, kur gera būti, tai jos kitaip ir nepavadinsi, kaip germė. Reikėtų apie tai pagalvoti. O Baltų pasaulis kaip tik ir gimė atskirtame pasauliye - gироje, kur yra visas germiskosios savybės. Kūnui tai nesvarbu, o dvasiai ne tas pat. Aš net butą išsirinkau, kur po langais uosis šlama. Dabar Lietuvai reikalinga erdvė, kur galėtų išgyventi, išlikti. Išsivaduoti iš nelaisvės neužtenka. Yra ir buvo dvi Lietuvos: kūno (politikos) ir dvasios. Tai nuo neatmenamų laikų. Buvo Mindaugo ir Gedimino, Kęstutio ir Vytauto Lietuvos. Svarbu ir tai, kad šios Lietuvos vienu metu turėjo net ir savas Fizines erdves. Tas pat yra ir dabar - tai svajonių, dvasinė, dorinė ir reali - biznio ir politikos Lietuvos. Kad išliktų dvasinė Lietuva, būtina turėti viziją, idėją, be kurios žmogus negali gyventi. O kad vizija egzistuotų, reikalinga ir fizinė erdvė - germė, kur gyvenantys žmonės galėtų iškunyti savo gyvenimo būdą sandoroje su Dievu, gamta, dorinė kultūra, amatais. Ta vieta gal būtu Mažoji Lietuva, gal Aukštaitijos parkas, kur natūraliai esti etnografiniai dalykai. Apvaizda pati šaukia ir nurodo į naujają dvasinę Lietuvą kryptį - išėjimą į germę. Vizija, atrodo, yra reali, nes vieta lyg ir yra ir žmonių ten jau yra, belieka tik pradėti veiklą tai įteisinant

oficialiai. Germė turi būti ir dvasiškai ir ekonomiškai laisva, kad galima būtų įgyvendinti savitą gyvenimo būdą. Laisvė būtina, kad išliktume. O išlieka tas, kas lieka tyras, skaistus... Lietuva nemirs, jei skleisis vidumi (germėje), o ne išorėje. Išorė visada susidėvi (valdžios keičiasi). Gyvenimas germės erdvėje pareikalaus daug vidinės įtampos (tai sako jungtis ER), nes skaistumos be vidinės kovos negimsta, ne kiekvienas bus pašauktas atskirti nuo pasaulio, kad pasilikštų arčiau savo sielos gelmių, bet be išėjimo į ją - Lietuvos atmintį, jos baltiškas šaknis, vargu ar beišsaugosin..." Susimąsciau po tokių lyg išlaikymų ir truputį netikėtų gerb. Algirdo mincių... ir pamėginau paskaičiuoti ar parke jau yra žmonių, kurie būtų atėję į tokios Lietuvos pradžią... o gal tėsinį?.. Pagalvojau ir supratau, kad yra. Jau yra. Gal tai, apie ką prabilo Algirdas čia jau vyksta keletas metų?..

O ką apie tai mano Lietuvoje visiems labai gerai žinoma Veronika Povilionienė? Visi atsimename, kaip tautos pakilimo metu ji savo daina suvienydavo daugiai tūstantinę minią. Ji buvo mūsų tautos dvasios lūpos. Malonu, kad galiu "Ladakalniui" pateikti keletą gerbiamos dainininkės minę: "Parkas - pats žodis ir man klū... Gal tai būtų Ignalinos masyvas, giria... Reikia pagalvoti apie pavadinimą, kad jis atitiktų vietas esmę, kur piliakalniai, kur seni trobesiai, dar civilizacijos nenuniokota gamta. Į parką žmonės turėtų važiuoti kaip į draustinį, kad pabūtum gamtoje, pabendrautum su vabalų, pasišnekėtum su medžiu, kad paprasčiausiai pabūtum su savimi ir pasisemtum to, ko niekur kitur negausi. Ši vieta lietuviui sakralinė. Joje gyveno protėviai, kūreno aukurūs, statė pilis, šventoves. Tad ir vietinis žmogus turėtų gyventi natūraliai, kaip išeina - verstiš iš čia esančių ezerų, žemės dovanų. Jie juk šaknimis įaugę į piliakalnių dirvą. Reikia remti žmones, norincius grįžti į

gamtą, į kaimą. Reikia jiems padėti, pvz. - kad vaikams nereikėtų klampoti per pusnis į mokyklą. Dabar perspektyva liūdna. Iš parko pajamų pragyventi sunku. Iš tautinių amatų nepragyvensi - nieks neperka. Norint čia gyventi, reikia idealizmo. O tokį gal vienas iš tūkstančio. Gerai, kad nors vasarai į kaimą surižta žmonės. Kad kas nors pasikeistų, reikia perspektyvos, tikslų. Jei jis bus - bus ir gyvenimas. O jei siandien parke dar yra dirbančių žmonių, vadinas tauta dar nemirė, dar gaji".

Tikriausiai taip ir yra, reikia ikti su gerb. Veronikos siūlymais, kad reikia remti parko žmogų, kad reikia jam būt keistuoliui, kad reikia turėti savo gyvenimo supratimą, tikslą, tada ir folkloriniai ansambliai lankysis čia, kad pasisemtų dvasinių turtų: dainų, papročių, gyvenimo šviesos.

O ką apie parką mums žada pasakyti Bitininkystės muziejaus vedėjas Bronius Kazlas? Po ilgos filosofinės įžangos pakalbėjome apie konkretų problemų sprendimą. "Graži parko gamta kviečia galvoti apie tai, kad groži reikia saugoti. Grožis - tai stebuklas, keliantis sielą, kviečiantis meilei, žadinantis įdomiau gyventi. Kur grožis, harmonija, ir žmogus kitoks. Bet vietiniam žmogui čia sunku. Reikia jam padėti. Jau praleista proga įtraukti į parko pavaldumą žuvininkystės ūki. Dabar dar būtų galima statyti etnografinės sodybos ateinantiems į parką dirbtį žmonėms. Medieną reikia ne pardavinėti, o perdirbti ją - sukirsti namus, o tik paskui juos realizuoti. Buvusioje parko administracijoje įkurti sveikatin-gumo mokyklą, išplėsti bičių pramonę... Bet tam reikia, kad parkas būtų visa ko šeimininkas, kad

jame dirbtų dvasingi žmonės".

Štai ir visos godos apie aukštaitijoje esančią unikalią būtovės erdvę su žeme ir žmonėmis. Gal tikrai ją vadinti nacionaliniu parku bjauru, nes kartais, tiesiog to nesuprasdami, žeminame čia gyvenantį žmogų, gal vadinkime ją GERME, nes čia žmogui gera būti, o gamta bujoti. Leiskime čia gyvenančiam žmogui, pirmiausia žmogui, pasijusti savo žemėje ezeru ir girių šeimininku. Jei jau daug šimtmecių jis išsaugojo tą grožį, tą tyrą dvasią, etnografiją, tai tik neužsmaukime šio papročio ministerijomis, mafijomis, civilizacijomis. Atsitraukite nuo mūsų, leiskite mums patiembs būti, o jei esate geros valios, pasinaudokite gerb. Veronikos patarimu ir padėkite.

**Brolis Pranciškus
OFS G. MACKONIS**

DIENINIAI DRUGIAI

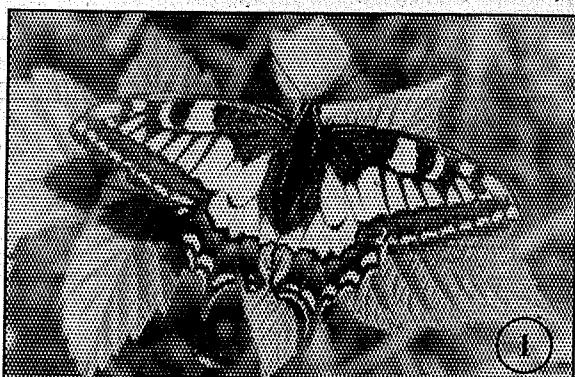
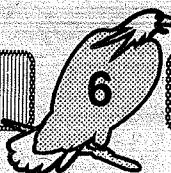
Tai pirmasis bandymas sistemingai "sutvarstyti" ANP teritorijoje esančius dieninius drugių. Drugiai parke niekada nebuvo tirti sistemingai. Monografijoje "Lietuvos TSR nacionalinis parkas" (V., 1981) drugių faunai skirta labai mažai vietos, o iš dieninių drugių paminėtos tik 9 rūšys (P. Ivinskis). Vadinas, ANP drugių faunos sudėtis iki šiol nežinoma. Ornitologinio darbo metu drugiams tekdavo maža dėmesio. Per 1979-1992 m. buvo užfiksuotos dažnos ir apydažnės rūšys, kartais ir retos. Tačiau šios kaip tik ir liko mažiausiai žinomas. 1994 m. buvo detaliau tiriamas rūsinė sudėtis. Jau per ateinančių metų sezoną turėtų būti išaiškintas daugelio kitų rūsių buvimas parke, todėl dabartinis sąrašas, pateikiamas 2 lentelėje, dar toli gražu nepilnas. Norečiau,

I drugių tyrimai parke išsiplėstę iki rūsių gausumo nustatymo, retų rūsių detalaus radimviečių kartografavimo. Aktuali tampa retų rūsių išlikimo galimybė žemei pereinant į privatinę nuosavybę. Juک žolelių, apleistų žemės plotų, užpildytų žydinciais augalais, nuo šiol ims mažeti. I ūkius vėl palengva sugrižt pesticidai, o puošnūs drugiai taps komercijos objektu.

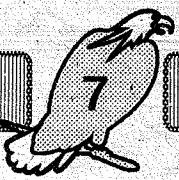
ANP ligi šiol rasta 57 dieninių drugių rūšys. Tai 49,5% Lietuvos faunos (113 rūšių). Aptariant drugius prisiaikoma sistematikos, pateiktos R. Kazlausko atlase "Lietuvos drugiai", V., 1984. Gausumas skaiciuais neisreikštas. Drugių skaitlingumą apibūdina šakovos: labai retas, retas, apyretis, dažnas, labai dažnas. Kaupiantis duomenims, drugių gausumas bus pateikiamas detaliau. Greta lietuviškų šeimų ir rūsių pavadinimų duodami moksliniai vardai, nes dažnai tos pačios rūšys turi įvairius lietuviškus pavadinimus. Bendros žinios apie drugius parko teritorijoje pateikiamas I-oje lentelėje. Nuo jų lengviau išsivaizduoti drugių pasaulio įvairovę.

I lentelė. Drugių šeimų ir rūsių gausumas ANP

Eil. Nr.	Šeima	Rūsių ANP	Rūsių Lietuvoje
1	Sklandūnai-Papilionidae	1	2
2	Baltukai-Pieridae	8	12
3	Satyrai-Satyridae	8	18
4	Pleštekės-Nymphalidae	21	35
5	Mėlynukai-Lycaenidae	17	34
6	Hesperijos-Hesperiidae	2	12
Viso:		57	113

Šeima Sklandūnai-Papilionidae. Tai stambūs drugiai. Jų išskirtinis bruožas - apatiniai sparnai turi puslankiu išsiestą išpjovą, dėl to suglausti virš nugaros sparnai neuždengia pilvelio. Sparnai persišviečia. Parke turime tik vieną rūšį - machaoną (žr. 1 nuotr.). Tai Raudonosios knygos drugys, bet parke jis apyretis. Gegužje pirmi drugiai kasmet pasirodo Žeimenos, Bukos upių, Žiežulinio, Asėko, Almajo, Lūšių, Tauragno ir kt. ežerų pakrantę pievose. Antros generacijos drugiai dažniau matomi miškuose, kur aikštélėse, linijose auga skétiniai augalai. 1985 m. prie Bivainių ežero ant vieno miškinio begalio augalo radau 14 trijų skirtingų augimo stadijų viškrų. Daržuose jie nugraužia krapus ir morkas. Kartais darželiuose - rūtas. (Petriškės

O gal kas suras ta mineralinių šaltinelių?..

Rytų Lietuvos aukštumos - ežeringi miškuoti kalvynai. Ypač kraštovaizdis įvairus Ignalinos rajone. Tai tarsi miniatiūrinė Lietuva. Be kalvų, daubų, ezerų, yra čia lygumų su smėlėtais sausašiliais, yra derlingū priemolio ir molio lygumų.

ANP - ypač kalvotas, daubotas, ežeringas, miškingas, žodžiu, geografiniu požiūriu nevienalytis kraštovaizdis. Įvairi ir parko "geografinė apsuptys". Jo šiaurinėje apylinkėse yra Nemuno ir Dauguvos takoskyra. Iš dalies dėl to čia daug kur nuotaku, gausu ezerų, nėra ir didesnių upių - dažniausiai tik protakos tarp ezerų, "jauni" aukštupiai. Aukščiausios viršukalvės - Nevalšiai (289), Būdakalnis (285) - yra rytiname parko pakraštyje. Vakariname parko pakraštyje yra giliausias (60,5) Lietuvos ežeras - Tauragnai.

Nedideliame mūsų krašte ryškesnių gamtos ir klimato srautumų sunku rasti. Vis dėlto parko teritorija yra atokiausiai nuo jūros. Todėl čia saulėta, o žiemos sniegningos, vidutiniškai trimis laipsniais šaltesnės, sniegas čia laikosi dvigubai ilgiau nei pajūryje.

Parko teritorijos gelmes galima suskirstyti į tris skirtingos kilmės uolienas, iš apačios į viršų viena kitą keičiančias: kristalinės, nuosédinės ir ledyninės.

Kristalinis pamatas sudarytas iš įvairių medžiagų: kristalinių skalūnų, diabazų, granitų ir kt. Ties mūsų aprašomaja teritorija daugiausia aptikta gneisu. Tai kieta kristalinė uoliena, susidedanti iš kvarco, lauko špato ir žeručio, būtent iš tų pačių mineralų kaip granitas. Tik gneisuose jie išsidėstę sluoksniai. Kristalinį pamata storku sluoksnui dengia nuosédinės uolienos. Nuosédinės uolienos yra apėjo paleozojaus amžiaus - kambro, ordoviko, silūro, iš dalies devono. Viršutinio paleozojaus periodų bei mezozojaus eros uolienų nėra. Vadinasi, milijonais metų skaičiojamais geologiniai laikotarpiai teritorija arba buvo pakelta, neužsemta jūros ir čia nenugulė atitinkamų amžių sluoksniių, arba tokį sluoksnį buvo, bet vėliau, teritorijai pakilus, jie vėl nuardytu. Pagaliau nuosédinių uolienų paviršių gerokai nugremžė slinkę po juo ledynai.

Prieš pat aplėdėjimą, t. y. neogene, Lietuvos teritorijoje buvo subtropinis klimatas, augo sekvojos, kiparisai, cūgos. Šie augalai dabar auga ten, kur ištisus metus neįskrenta sniego. Antrojo neogeno dalyje klimatas vėso, subtropikų augaliją pakeitė mums iprasti pušynai, beržynai, pagaliau šaltėjant ir tie turėjo išnykti, nes maždaug prieš 650 tūkst. metų iš šiaurės pradėjo slinkti ledynai.

Koks buvo šiu apylinkių reljefas iki aplėdėjimo, tiksliai

nežinoma. Ledynai senojo paviršiaus nelygumus gerokai pažemino, kai kur ir nuardė. Susidarė kitoks, ledynų pakeistas paviršius. Jis yra arti žemės paviršiaus, todėl neblogai ištirtas. NP teritorija yra ties neaiškios kilmės loma, kurios dugnas nusileidžia iki dabartinio jūros paviršiaus. Spėjama, kad tai yra priešledyninio paviršiaus upės slėnis, kurio nesuardė ledynai.

Ledynai Lietuvoje sustojo 3-4 kartus. Kiekvienas jų paliko žymį krašto paviršiuje ir reljefe. Ledynai ne tik gerokai žemino senajį paviršių, bet ir užklojo jį morena. Parko ir jo apylinkių teritorijoje ledynų nuogulų danga stora - apie 120-100 m.

Ankstyvasis aplėdėjimas labiausiai pakeitė priešledyninį paviršių. Vėlesniųjų itaka buvo mažesnė.

Apytiksliai prieš 70 tūkst. metų prasidėjo paskutinis aplėdėjimas. Lietuvoje jis paprastai vadintamas Nemuno aplėdėjimu. To aplėdėjimo pradžioje ledynas ilgai mūsų nesiekė, čia buvo gana šalta. Dėl nežinomų priežasčių ledynai iš Skandinavijos mus pasiekė tik baigiantis ledynmečiui. Jie dengė ne visą šalies teritoriją - nesiekė Medininkų aukštumų bei Lydos plynaukštės. Tada iš susiklostė mūsų ežeringosios aukštumos. Taigi, paskutinis aplėdėjimas paliko daug morenos, sukūrė dabartinių reljefą.

Svarbiausias gelmių turtas, kuris dabar vartojamas iš dalies, o ilgainiui galės būti naudojamas plačiau, yra požeminis vanduo. Ties parko teritorija jo aptinkama pusės kilometro storymėje. **Palyginus negiliai yra mineralinio vandens.** Vydiuose (už parko ribų) nuo seno žinomi sieringi

šaltiniai, kurių vandeniu buvo gydoma nuo reumato. XIX a. viduryje ten gy-dėsi nemažai žmo-nių. Dabar šie šal-tiniai, panašiai kaip Nemunaičio, yra ap-leisti.

Poringose ledyninėse nuogulose negiliai yra nema-

žos atsargos gėlo požeminio vandens. Tokių teritorijų ypač daug nacionaliniame parke bei visame Žeimenos baseine. Reikšmingesnių žemės gelmių ar paviršiaus turtų parke nėra, išskyrus nedidelius molio telkinius paviršiuje. Didžiausias jų yra prie Meironių kaimo (48 tūkst. m), Baluošo ežero rytinėje dalyje nemažai (apie 500 tūkst. m) ežerinės kreidos. Svarbiausias tikslas saugoti parko teritorijoje esančius natūralius gamtos objektus, iš jų ir geomorfologines paviršiaus formas: kalvagūbrius, ypač Šiliniškių - Ladakalnio gūbri, jų atskiras viršūnes, šlaitus, daubas su pelkėmis ir ežerais.

VOLZINCE

Pasikartojantys laukimai

Labai keista - taip šalta, o klevų lapai dar labai žalii. O taip norisi raudonų... Gal reiktų kur giliai į mišką... O gal tik raudonlapis rudenį būna raudonai pasipuošęs?.. Taip maža džiaugsmingų spalvų. Aplink viskas geltona, lyg visi kažko ilgėtusi. Nėra ko ilgėti. Vasara buvo užtektinai bjauri - taip ir stengesi viską aplinkui apneisti dulčemis. Bet tai, kas kraujuoja, nenuostos kraujuoti. Geriausiu atveju tai pasidarys bjaurus plūpsintis purvo kalnas. Toki bent jau jis matys kiti. Kam gi rūpi, kad gyvo daikto dulčemis nei paslėpsi, nei nužudysi, nuo to jis netaps nei purvinesnis, nei žvaresnis. Jis bus.

Pasibaigs rudo. Gyvenimėlis pasidengs lapaais, lyg prisiminimais. Galiu knaistioti, o jeigu patiks - vartyt... Kad tik lapai purvu nepasidengtu - nemindyk jū, žmogau! Belieka norėti sniego. Balto, tikro, šalto, uždengiančio tuos lapus. Geidautina aplėdėjusio, kad nebūtų galima prasimūsti iki jokio prisiminimų lapo. Kad viskas būtų palaidota po baltu ramybės patalu... Kad ir skausmas, ir prisiminimai, ir džiaugsmas išnyktų su būsimo pavasario saule. Kad niekadaaugiau negalvočiau, kad esu kaip lapas, kuriam likimas lėmė nukristi ant gausiai žmonių mindomo tako. Eina juo žmonės stiprūs, savim pasitikintys. Mindo kas kuñeliu, kas didelė, sunkia pėda, kas purvinu purvinu batu. Gal tik koks vaikas pasižiūri, kad lapo dar ir kažkokios spalvos turėta...

Paglusto, pažaidžia ir numeta. Nenoriu galvoti, kad - bet kas gali paimti ląpą už kampeiliuko, sušildyti ir vėl mesti visiems po kojų, nenoriu, kad galvotų, kur geriau padėti, kad būti papuoštų. Noriu kuo greičiau sulaukti rudens pabaigos. Noriu balto, tikro, gaivinančio sniego...

O! Tas rudo
Kaip rytas
Iš nakties atėjės
Ir nudažės
Mirštančius laukus
Gelsvai
Lyg pažadėjės
Atsisveikinimo šoki
Sušokti su jaunyste
Prabėgusia tarsi akimirką
Nepastebėtai ir švelniai
O! Tas rudo...
Kiek skausmo
Ir nostalgijos spalvų
Šitam išsiskyrimo
Akimirkų glėby.
O! Tik rudo...
Geltonų lapų
Aukso karalijo
Sakau sudie
Be neapykantos
Ir ilgesio - sudie...

LETA BRAZAUSKAITĖ, XII kl.

Trys nenormalūs pamąstymai

PIRMASIS

Pažvelkite į Žemę iš Kosmoso. Tai mažytė planeta, rutulėlis, spindintiš mėlynai žaliu švytėjimu. Jei žiūrėsi iš dar toliau, nuo Marso, Žemė bus tik žvaigždė, o aplink ją - beorė erdvė. Begalinė, nesibaigianti. Na, nei tu kur išvažiuosi, nei išskrisi, nei oro anei vandens neparsiveši, o jei šauksi ar rėksi - niekas o niekas neatsilieps. O toje mažytėje Žemėje, pamestoje Visatos juodumoje, išivaizduok, žmogeliukai, smulkūs padarėliai, gležni, lengvai pažeidžiami, galvoja esą viso ko centras ir svarbiau jų-nieko! Tėvas lupa vaiką, žmona "graužia" vyrą dėl ne vietoje padėtų batų. Porelė niekšū tykoja apiplešti naktinį praeivį. Viena valstybė pakelė kardus prieš kitą valstybę. Trečiai valstybei rodosi, kad būtina išplėsti savo dydį. Žmogus gamtai tapo paskutiniuoju ir tobuliausiu kūriniu. Bet pats žmogus toli iki to supratimo.

Pažvelkite į Žemę iš kosmoso. Tokia mažytė planeta, kaip kruopa. O joje - žmogeliai knibžda. Jie galvoja esą viso ko centras...

ANTRASIS

Senovės Graikija. Palmių girai-
tėje susirinkę
tos epochos
išminčiai. Iši-
vaizduokite,
žodži sako pats
Aristotelis...
Jis siūlo nusi-
kelti į tolimą
ateitį, na, kokių
2300 metų į prie-
kį. Ir iššaukti
iš ten bent porą
žmonių. Visi susi-
rinkusieji net pa-
šoka nuo tokios
aštrios idėjos!
Ateities visuome-
nės žmonės - kokie
jie? Tokia laiko to-
lybė, dvidešimt trys
amžiai! Gal Žemėje
jau absolutus protas,
išsprendęs visas grai-
kų filosofus kankinu-
siams problemas?

...Išivaizduokite, jie
pataikė į mūsų gretas.
Dvidešimt trys amžiai į
priekį - tai mūsų šian-
dienai. Tie "bent porą
žmonių" - tai mes, jūs,
jie, jos. Bet kurie. Jie nori
iš mūsų išpešti viską ir iš-
siaiskinti, kas šviesiau-
sioms galvoms kelia ner-
iamą: žmogaus būties ir pras-
mės sopančios žaizdos, ar
gėris jau nugalėjo blogij, ar žmo nės atsikratė savo
ydų. Bet mes (jūs, jie, jos) stovime ir nerandame
ką pasakyti. Nesvarbu, kad esame iš galingojo

mokslo epochos, tačiau ne vi-
sada žinome, kas mes patys
esame, kam esame gimę, kokia
mūsų paskirtis, kas yra pasau-
lis, kuriame gyvename. Iš
gėdos nors prasmek. Todėl
išminčių taryba nutaria: Olim-
po dievai bus nubaudę ateities
visuomenę - žmonių protas
blankus, mokslas išsvystęs,
bet civilizacija degradavusi,
ydos ima viršų, o išminties
nerasta.

TREČIASIS

"Aš neperskaičiau né
vienos knygos, bet mano
galva né kiek ne mažesnė
už tavo" - pareiškė vienas
šiuolaikiškas materialis-
tas, beje, gan sočiai gy-
venantis. Ir nuejo. Todėl
atsakymą siunčiu per
laikraštį: "Knyga - tai
stebuklingas išradimas. Knygą skaityk tik
ta, kurią reikia skaityti
du kartus. Pirmą kartą
ji tave užvaldys, ap-
dovanos savo nemato-
mai lobiai, antrą
kartą ji padės atsa-
kyti, kas tu pats esi
ir kokia tavo pa-
skirtis. Trečią kartą
neskaityk, nes
nespėsi atrasti ki-
tų, pačių būtiniausiu
knygų".

Bet, pasirodo, knygos ne kiek-
vienam prieinamos. Neleidžia
smegenų dydis vienodose galvose.

Bronius ŠABLEVIČIUS

(Tęsiant diskusiją apie Lietuvos sienas - žr. "Ladakalnį": 1991 m. Nr. 1(38), 1991 m. Nr. 2(39), 1991 m. Nr. 3(40), 1992 Nr. 1(41), 1992 Nr. 2(42), 1993 m. Nr. 1(43))

Šiuo straipsniu noriu atkreipti skaitytojų dėmesį į tuos teisinius ir istorinius faktus, kurie nebuvę atspindėti anksčiau spausdintuose straipsniuose.

Lietuvos valstybę sukūrė didysis kunigaikštis Mindaugas maždaug 1235-1240 m., jéga suvienijęs įvairias lietuvių ir kitų baltų genčių žemes. 1253 m. Mindaugas tapo karaliumi, o Lietuva karalyste. Deja, vėliau Lietuvos valdovai šio titulo neįsaugojo.

Jau tais laikais, kai su kryžiuočiais metu, etninė Lietuva buvo padalinta į dvi dalis: Didžiąją Lietuvą, priklausiusią Lietuvos Didžiajai Kunigaikštystei (LDK), ir Mažąją Lietuvą, priklausiusią iš pradžių Kryžiuočių ordinui, po to vokiečių valdomai Prūsijos hercogystei, o dar vėliau - Vokietijos imperijai.

1569 m. Liublino unija sujungė Lietuvos Didžiąjai Kunigaikštystei ir Lenkijos karalystę į bendrą "Dviejų tautų" valstybę Žečpospolitą (išvertus tai reiškia respubliką). Šioje valstybėje Lietuva turėjo politinę ir kultūrinę autonomiją - savo valstybės sienas, savo teisę ("Lietuvos statuta"), savo kariuomenę, savo didžių kunigaikštį (kuris kartu buvo ir Lenkijos karaliu). Liublino unija atidavė Lenkijai iki tol Lietuvai priklausiusias žemes: Ukrainą ir Palenkę (buvusias jotvingių pietines žemes). Be to, 1561 m. prijungta prie Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Livonija (dabartinė Latvija ir Estija), tapo bendrai Lenkijos ir Lietuvos valdoma teritorija. Kaip tik dėl šių žemių ir kilo Livonijos karai tarp Lietuvos ir Moskovijos (taip tuo metu vadinosi dabartine Rusija), o šie karai savo ruožtu privertė Lietuvą sudaryti uniją su Lenkija. Po Liublino unijos valdantysis Lietuvos sluoksnis (bajorai ir kunigaikščiai) galutinai sulenkėjo. Jais pasekė ir miestelėnai, amatininkai, kunigai, galų gale ir dalis baudžiauninkų-valstiečių.

Lietuva ir Lenkija atsidūrė galingesniu kaimynių apsuptyje. Tai baigėsi Žečpospolitos sunakinimu. 1772-1795 m. įvyko trys Žečpospolitos padalinimai tarp Austro-Vengrijos imperijos (faktiškai valdomos vokiečių), Rusijos imperijos (valdomos rusų) ir Prūsijos hercogystės (valdomos vokiečių).

Didžioji Lietuva buvo galutinai prijungta prie Rusijos imperijos 1795 m., o Užnemunė pateko į Prūsijos hercogystę (jai jau anksčiau priklausė Mažoji Lietuva). Didžioji Lietuva išsivadavo tik po 123 metų - 1918 m.

Norečiau atkreipti visų skaitytojų dėmesį į tai, kad 1918 m. vasario 16 d. Neprisklausomybės akte pasakyta labai aiškiai: Lietuvos valstybė ne naujai įkuriamą, o atkuriama. Kartu pasakyta, kad

Lietuva atsisako savo teisių į tas žemes, kurias valdė Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė ir kurios nėra lietuvių etninės žemės. 1991 m. kovo 11 dienos Akte taip pat pabrėžta, kad Lietuvos valstybė yra atkuriama.

1918 m. ir 1991 m. Aktai aiškiai pasako, kad juridiškai dabartinė Lietuvos Respublika yra Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teisėtas paveldėtojas.

Deja, daugelis mūsų politikų, ekonomistų ir žurnalistų tai dažnai pamiršta, nors štai dabar ypač aktualu, atsižvelgiant į Baltarusijos pretenzijas vadinti save LDK paveldėtoja. Beje, ruošiant Lietuvos ir Sovietų Rusijos Taikos sutartį 1920 m., mūsų diplomatai būtent tuo ir remėsi, kad Lietuvos Respublika yra LDK paveldetoja, o ne naujai įkurta valstybė (kaip buvo Estijos ir Latvijos atveju).

Šiuos faktus reikėtų prisiminti, girdint įvairias teorijas iš Baltarusijos, Lenkijos ir Rusijos pusės.

Dabartinė Lietuvos Respublika yra sudaryta iš trijų dalių, turinčių labai skirtingą politinį, ekonominį, etninį ir netgi religinį palikimą. Deja, ir ši faktą dabartiniai mūsų politikai dažnai pamiršta. Labai nesigilindamas į ankstesnius laikus, trumpai paminėsiu tik X a. įvykius Vilniaus ir Klaipėdos kraštuose.

VILNIAUS KRAŠTAS

1919 m. balandyje - 1920 m. liepą Vilniaus kraštą buvo užėmuoti Lenkijos kariuomenė, po to Sovietų Rusijos ir Lietuvos kariuomenės. 1920 m. spalio mėnesį jį užėmė "sukilėlio" lenkų generolo Liucijano Želigovskio armija. Vilniaus kraštą užkariautojai pavadino Vidurio Lietuva. Pagal Juozefo Pilsudskio planą Lietuvą turėjo sudaryti Vakarų Lietuva (arba Kauno Lietuva), Vidurio Lietuva (arba Vilniaus Lietuva) ir Rytų Lietuva (iš kurių turėjo įeiti dalis dabartinės Baltarusijos bei dalis Ukrainos, o galbūt ir dalis Rusijos). Visos šios Lietuvos turėjo būt sujungtos į bendrą federaciją su Lenkija. Kitaip sakant, J. Pilsudskis (beje, kiles iš senos žemaičių bajorų Pilsodų giminės, o jo motina buvo tikra lietuvinė) svajojo atkurti bendrą Lenkijos-Lietuvos valstybę Žečpospolitu, iš kurių įeitų senosios Lenkijos Karalystės ("Karūnos") ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemės, kurias 1772-1795 m. pasidalino Austro-Vengrijos ir Rusijos imperijos bei Prūsijos hercogystė. Aisku, šioje bendoje valstybėje vadovauti turėjo Lenkija, valstybinė kalba turėjo būti lenkų, o lietuviams, gudams ir ukrainiečiams būtų buvę suteiktos kai kurios kultūrinės autonomijos teises. Laikui bėgant visi gyventojai turėjo sulenkėti ir pasijusti bendra tauta. Pilsudskio planas pavyko tik iš dalies, kadangi

Sovietinės Rusijos vadovai taip pat norėjo atstatyti Rusijos imperiją (sienų požiūriu), kurioje gyventojai laikui bėgant surusėtų ir taptų bendra "sovietine" tauta. Be to, pasimaisė ir Lietuvos savanoriai, sumušę Želigovskį ties Giedraičiais. 1922 m. vasario mėnesį Vidurio Lietuva buvo prijungta prie Lenkijos. 1939 m. rugpjūčio 17 dieną Sovietų Sąjungos kariuomenė, remdamasi Molotovo-Ribentropo paktu, užėmė didelę dalį Lenkijos valdytų žemių, tame tarpe ir buvusią Vidurio Lietuvą, tuo metu jau vadinamą Vilniaus kraštu. 1939 m. spalio 10 dieną SSSR perdaivė trečdalį užimto Vilniaus krašto Lietuvos Respublikai, tame tarpe ir Vilnių. Prieš jį perduodant, sovietų kareiviai išplėsė ir išvežė į Rusiją viską, ką tik galėjo (net unitazus iš tualetų bei durų rankenas). 1939 m. spalio 30 d. buvo sudarytos 3 naujos Lietuvos Respublikos apskritys: Vilniaus, Švenčionelių ir Valkininkų. I Švenčionelių apskritį įėjo Dūkšto, Ignalinos, Kaltanėnų, Pabradės, Smalvų ir Švenčionelių valsčiai.

1940 m. birželio 15 dieną SSSR armija užėmė Lietuvos Respubliką. 1940 m. rugpjūčio 3 d. "priėmė" Lietuvą į SSSR ir ta proga Baltarusijos SSR "padovananojo" Lietuvos SSR kai kurias lietuviškas žemes, kurias Raudonoji Armija prieš 11 mėnesius atėmė iš Lenkijos. Dalis šių žemių (kai kurias "užmiršo") buvo perduotos Lietuvos SSR 1940 m. lapkričio 6 d. (tame tarpe ir rytinė dabartinio Ignalinos rajono dalis). Aišku, SSSR ir Baltarusijos SSR vadovybė "pamiršo", kad iki 1772-1795 m. okupacijos Lietuvos valstybės - Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės - sienos buvo netoli Maskvos. Užmiršo ir 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos Respublikos ir Sovietų Rusijos Taikos sutartį, pagal kurią Lietuvos Respublikos sienos turėjo eiti netoli Minsko (beje, jo senasis gudiškas, nesurusintas vardas yra Menesk arba Mensk). Kaip nebūtų keista, šias 1920 m. sutartimi patvirtintas sienas prisiiminė vokiečiai, užėmę 1941 m. birželio-liepos mėn. Lietuvą ir Baltarusiją. Jie prie Lietuvos prijungė tas žemes. Naująjų sienų tarp Lietuvos ir Baltarusijos saugojo lietuvių savisaugos batalionai, turėję kovoti ir su sovietiniais partizanais ir su lenkų "Armija krajova", nes ir vieni, ir kiti naikino lietuvius Vilniaus krašte. 1944 m., Sovietų Sąjungai vėl užėmus Lietuvą, buvo nustatyta siena, buvusi iki SSSR-Vokietijos karo, paliekant Baltarusijos SSR didelę dalį lietuvių etninių žemių, o pietinę Dzūkijos dalį (Seinus, Suvalkus ir jų apylinkes, kurios iki 1795 m. priklauso LDK), atiduodant Lenkijos Liaudies Respublikai. Dabar Baltarusija ginčiasi dėl kelijų kvadratinės kilometrų žemės aplink Adutiškio geležinkelio stotį visiškai "pamiršdama", kokių būdu šios žemes (ir daugelis kitų lietuviškų žemių) atsidūrė Baltarusijos SSR sudėtyje, būtent šiuo atveju jie remiasi tuo, kad po 1945 m. susiformavusios sienos neturi būt keičiamos (Helsinkio susitarime pasakyta, kad sienos "neturi būt keičiamos jėga").

KLAIPĖDOS KRAŠTAS

Šis kraštas yra šiaurinė Mažosios Lietuvos dalis. Iki 1919 m. jį valdė Vokietija, paveldėjusi iš Prūsijos hercogystės. Reikia prisiminti, kad Prūsijos hercogystę iki Vokietijos susivienijimo sudarė trys dalys: Brandenburgas (su sostine Berlynu), tikroji Prūsija (su sostine Karaliaučiumi) (iš čia ir kilo pavadinimas Rytų Prūsija arba Rytprūsiai) bei Mažoji Lietuva. Nuo 1525 m. valstybinė religija Prūsijos kunigaikštystėje buvo ne

katalikybė (kaip Didžiojoje Lietuvoje), o liuteronybė (protestantizmo atšaka). 1701 m. buvo įkurta vokiečių Prūsijos karalystė (pavadinta išnaikintų ir nutautintų mūsų giminaičių prūsų vardu), vėliau tapusi Vokietijos imperijos suvienuotoja.

1919 m., Vokietijai pralaimėjus karą, Lenkijos pasiūlymu šiaurinė Mažosios Lietuvos dalis (nuo Nemuno į šiaurę) buvo internacinalizuota - Antantės vardu ją ėmė valdyti Prancūzija, įvedusi į Klaipėdą savo kariuomenę 1920 m. vasario 13 d. Pietinė Mažosios Lietuvos dalis (i pietus nuo Nemuno) iki Tvangstvos (Karaliaučiaus) liko Vokietijos valdžioje. 1923 m. sausio 10 d. Lietuva pasielgė gana ryžtingai (kas apskritai nebuvo būdinga iki karinei Lietuvos Respublikai) - pradėjo Klaipėdos krašte "sukilimą". Apie 1000 parengtų Lietuvos kariuomenės kareivių ir Šaulių sąjungos narių, padedami vietinių lietuvių, išvijo prancūzų kariuomenę iš Klaipėdos krašto. 1939 m. kovo 23 d. Klaipėdos kraštą užėmė Vokietijos kariuomenė ir prijungė jį prie Vokietijos trečiojo Reicho. 1944 m. gale - 1945 m. pradžioje Klaipėdos kraštą užėmė Sovietinė armija. SSSR leido jį prijungti prie Lietuvos SSR. Pietinė Mažosios Lietuvos dalį ir šiaurinę Prūsijos dalį (jų riba yra ties Tvangsta (Karaliaučiumi) prisiungė Sovietų Sąjunga "laikinam" administravimui (beje, vienu iš SSSR argumentų buvo tai, kad čia yra lietuviškos žemės ir todėl šios žemės turi priklausyti Lietuvos SSR, kuri yra SSSR sudėtinė dalis). Tačiau, gavusi leidimą iš JAV, Anglijos ir Prancūzijos, SSSR šią teritoriją 1946 m. prijungė ne prie Lietuvos, o prie Rusijos, pavadinusi "Kaliningradskoj oblastju". Kartu buvo sukurta legenda apie tai, kad A. Sniečkus "pats atsisakė" pietinės Mažosios Lietuvos dalies. Rusijoje dabar net moksliniuose veikaluoose aiškinama, kad žodis "prūsas" yra iškraipytas žodis "rusas", o vardas "Prūsija" kiles iš vardo "Rusija". Pietinė Prūsijos dalis SSSR spaudimu (kaip kompensacija už atimtas rytines žemes) buvo perduota Lenkijai. Lenkija taip pat gavo ir rytines Vokietijos žemes.

Lietuviams buvo pasakyta trumpai ir aiškiai - džiaukites, kad gavote Klaipėdą ir Vilnių, o kitas savo etnines žemes užmirškite, nes čia "nuo amžių" buvo slavų žemės: Rusija, Baltarusija, Lenkija (beje, į dabartines etnines savo žemes šių slavų tautų protėviai atsikraustė tik apie VI-XIII a. po KR., (t. y. prieš 600-1500 m.), o iki tol čia gyveno baltų ir finų gentys.

Kitaip sakant, beveik visas dabartines Lietuvos sienas suformavo didžiosios valstybės, pasinaudodamos savo kariniu pranašumu (visų pirma, SSSR ir jos teisėjų bei pareigų perėmėja Rusija).

Vienintelė Lietuvos sienos dalis, kuri yra nustatyta remiantis ne ginklo jėga, o taikiu tarpusavio susitarimu, yra sieną tarp Latvijos ir Lietuvos. 1921 m. kovo 20 d. arbitražinė komisija perdavė Lietuvai Palangą, Šventąją ir jų apylinkes bei Mažeikius, o Daugpilio apylinkes, kuriose gyveno nemažai lietuvių, buvo perduotos Latvijai, kaip kompensacija už Palangą (Palanga iki revoliucijos priklausė Kuršo gubernijai ir todėl turėjo atitekti Latvijai).

Lietuvos žygeivių sąjungos pirmininkas K. CEPONIS

Ar iš tikro... Kaltanėnų anomalinė zona?

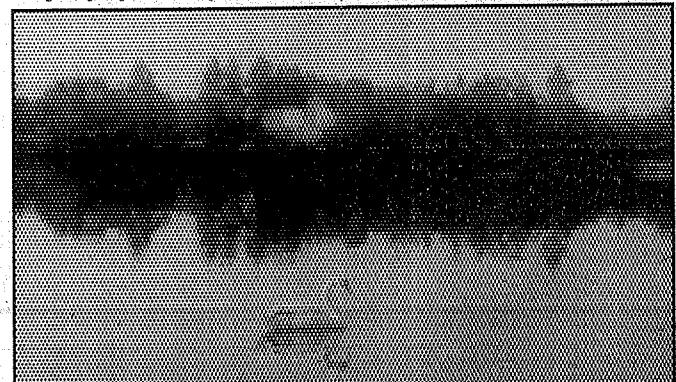
Ji moka saugoti savo paslaptį. Šią zoną aš atradau atsitiktinai - žygio metu. Į mane kreipėsi moteris (gydytoja) ir prasė padėti jos jau 10 metų sergantiai dukrai. Jos drauge, sirsugs ta pačia liga, mirė po keleto dienų, kai pateko pas gydytojus.

Šiuo atveju meringinai padėjo jos jėgos, gamta ir vaikščiojimas. Aš sakiau, kad mes daug eisime ir planavau keliauti nuo Svenčionelių iki Zarasų. Atėjome tik iki Žeimenio ežero, jš kurio ištaka Žeimena. Sužavėtas nacionalinio parko grožio, nusprendžiau apsistoti čia. Truputėlį nusileidome upe ir apsistojome pakrantėje netoli kaimo. Dar vienas požymis - ežeras už kelio netoli geležinkelio. Čia mes įkūrėme stovyklą ir buvome apie savaitę.

Čia palikome Daivos ligą, įsigijome šių vietų turtą. Pirmuoju radiniu buvo nuostabi, švari, gyvybinga tų vietų gamta, o antruoju tapo zona, padovanojusi kontaktą su Nežemiškuoju protu ir daug medžiagos nuotraukų, skaidrių ir atsiminimų payidalu.

Ivairūs žmonės įvairiose pasaulio šalyse jau buvo padarę daug NSO (UFO) nuotraukų. Mes taip pat ten fotografavome ir kai kurios mūsų nuotraukos analogų neturi niekur. Keletą iš skaidrių padarytų nuotraukų aš padovanojau Romos Popiežiui, o ir po šiai dienai mes darome nuotraukas iš skaidrių ir labai gailimės, kad nuo to nukenčia jų kokybė, dingsta kai kurios detalių, galinčios būti itin svarbios.

Zona kontaktuoja pasirinktinai. Man ne kartą teko girdėti krepimasi į save, chorą, muziką. Labai gaila, kad ne visi žmonės buvo harmoningi ir negalejo palaikyti kontakto. Dažnai pastebédavau tokį dalyką - kai tik kokia valtimis plaukianti turistų grupė girtais

šūkalojimais trikdydavo tylą, visi kontaktai kuriam laikui nutekėdavo.

Čia buvau trejetą kartų. Būdavau skirtinį dienų skaicių, bet kas kartą stebédavau šiuos reiškinius. Pirmą kartą anomalinės zonoje efektą pajautau Pamyro kalnuose (Tadžikistane), netoli nuo Gisaro viršukalnės.

Organizavau ir vadovavau keletai ekspedicijų į šią vietą. Čia į atskirus žmones taip pat buvo skirtinai reaguojama. Kitaip sakant, tai griežtai atsirenkanti zona. Spręsdamas žmonių atrankos klausimus kelione į kalnus, aš nusprendžiau visus sukviesti čia - į Kaltanėnus. Pirmoji mūsų išvyka buvo "saviveiklinė", o vėliau man pavyko susitarti su parko vadovybe dėl organizuoto darbo pravedimo. Labai kūrybingai čia padirbėjome pirmojo susirinkimo metu - 1991 m., surinkome daug įdomios medžiagos. Tuomet padarytas skaidres daug kartų rodžiau savo paskaitose. Šią medžiagą tikrino Sankt-Peterburgo mokslininkai, laikraščio "Anoma-

lijos" redakcija.

Čia atrinkti žmonės vėliau važiavo į kalnus. Antrojo mūsų susirinkimo metu surinkta medžiaga buvo skurdesnė, buvo užfiksuoti visai kiti objektai. Matomai, tam turėjo įtakos ten buvę žmonės. Lyg specialiai į tą stovyklavietę buvo susirinkę ne pacių geriausiu charakterio savybių turintys žmonės. Aš padariau įdomių nuotraukų su gulbėmis, kurios priplaukdavo labai arti. Du kartus laukinių gulbių šeimyna buvo įsikūrusi net prie mūsų laužo. Žmonės keitėsi, o gulbės skirtingai reaguodavo. Prisivilioti duona jas gali kiek-

vienas, bet į krantą jos išlips ne pas bet ką. Gamta yra geriausias indikatorius, nustatantis kiekvienu tyrumą ir harmoniją.

Seniai pastebėjau, kad negatyvų ir neharmoningą žmogų zona veikia neigiamai, gali būti pavojinga. Kartą meditavome ant upės kranto Kaltanėnuose. Viena moteris pastoviai reiškė nepastenkinimą, kad aplinkui vaikščio arklys. Kadangi aš miestietis, tai net negalejau išvainoduoti, kuo tai gali baigtis. Pamenu, pačiems rykštelių lengvai pliaukštėjau arkliui. Atsakydamas jis spręsė man į krūtinę užpakaline koja. Niekad gyvenime nebuvau gaves stipresnio smūgio, ir, greičiausiai, jei ne zona, būčiau gavęs galvą. Tuoj po smūgio blykstelėjo ryški šviesa, kuri padarė tvarką man, viduje. Panašus šviesos blykstelėjimas užfiksotas skaidrėje, kur, būdamas pakrantėje, bendravau su gulbėmis. Prieš mane pulkas

gulbių, o krūtinė šviečia ryškiai, lyg laužas. Čia ir kita įdomi detale - prieš mane, ore, materializavosi žmogaus figura: senolis su barzda ir rato formos nimbu apie galvą. I Klausimą - kas tai?, aš išgirdau: "Tai tas, kuris globoja gulbes". Reiškia, kad Lietuvoje gulbės turi globojančią dievybę.

Aš suprantu, kad daugeliui neįprasta girdeti, bet didžiausias anomalijų zonų privilumas - žmonių apmokymo faktorius. To rezultate mes atsimename tai, kas seniai užmiršta, dingsta kokia nors išprasta gyvenimiška nuostata, pakeičianti žinojimą, kuris turėtų

būti munyse. Laikraštyje "Anomalija" buvo spausdinta dar viena čia daryta nuotrauka. Ji puikiai iliustruoja mano straipsnį, nuotraukoje užfiksuotas momentas, kai aš darau salto virš upės. Tuo pat metu už mano nugaros pasirodo ryškus šviečiantis objektas, judantis iš viršaus į apačią. Aš supratau - zona kontroliuojama, kad nieko nevyktų, - o gal šis nesuprantamas šuolis bus nesékminges. Kartą vyko užsiémimas ant upės kranto. Pasiūliau pajusti upės ir aplinkos energiją. Pakelė rankas į viršų, pastebėjome du ryškai šviečiančius objektus danguje - skleidžiančius spindulius apskritimą ir vaivorykštinių pussferį. Pirmiausia nufotografavome, atspindį vandenye, paskiau danguje. Viena nuotrauka parodė, kad objektais ne apvalus, bet išgaubto disko formos. Objektai buvo virš miško anoje upės pusėje ir tai pakildavo, tai nusileisdavo. Jie visą laiką buvo gerai matomi ir nė karto nepradingo.

Pastebėjau, kad daugelis objektų ir reiškinų yra akiai nematomoje formoje, bet kai kurie vis tik papuola į kadrą ir yra gerai matomi. Be objekto, kurie buvo sudėtingo kryžiaus formos ir įvairaus ryškumo rutulių, į kadrą kartais papulduavo šviečiantys sutankejimai, sudarantys į žaibą panašias trajektorijas.

Tai išorė. Daug įdomesnis būtu pasakojimas apie tai, ką mes darėme, kokie buvo kontaktai.
Apie tai kitą kartą.

Nuotraukos autoriaus

Vladimiras Malaničevas
(OM PATARAJAM)

Negerk broleli, negerk trečios...

Yra ir tokia nuomonė, kad alkoholiniai gérmai-konjakas, degtinė, vermutas, balzmai - turi gydomujų savybių. Ligonai "skiria" sau tokius "vaistus" po valgomajį šaukštą, ir daugiau, naudoja juos po kelis kartus per dieną ilgą laiką, kartais net ménnesiais. Ir taip nusilpęs nuo ligos žmogus per para gauna nemažą dozę alkoholio.

Kai kurie žmonės naudoja vyną ir degtinę kaip migdančią priemonę. Iš pradžių spiritiniai gérmai iš tikro sukuria mieguistumo būseną. Bet miegas bus paviršutiniškas, neramus ir neduos pilnaverčio poilsio. Svarbiausia, kad pripratęs prie tokiu "migdomu", žmogus gan greit pastebi, kad jam reikia vis didesnių alkoholio dozių, norint pasiekti ankstesnį efekta. Ilgesniam laikui praėjus, jis jau jokiomis priemonėmis negalės kovoti su nemiga.

Dar viena iš nepagrstų, bet giliai įsišaknijusių pažiūrų - įsitikinimas, kad spiritiniai gérmai gérina apetitą. Jeigu taip būtų, tai chroniski alkoholkai pasižymėtų žvėrišku apetitu. Tačiau jie beveik nevalgo. Alkoholis ypač stip-

riai dirgina skrandžio gleivinę. Pradžioje gali atsirasti noras valgyti. Apdeginta alkoholiu gleivinė išskiria gleives, skrandžio sultis ir appetitas pagerėja. Užkaudamas žmogus kurį laiką gelbsti gleivinę. Jeigu apetito stimuliaciją tėsimė spirito pagalba, tai pastebėsite, kad jis palapiniui mažes, kol visai dingas. Virškinamojo trakto darbas vis labiau ir labiau griaunamas. Pradžioje žmogus to nepastebi, nes procesai nematomi, uždarū. Tačiau vėliau skrandžio ir žarnyno sutrikimai tampa vis labiau pastebimi. Apsergama gastritu, skrandžio opa, atsiranda žalzdos dyvilkapirštėje žarnoje.

Esant persišaldymo ligoms arba gripui, draudžiama naudoti spiritinius gérimus, nes alkoholis tik nusilpina ir taip apsilipusi organizmą. Sumažina jo imunitetą, išsaukia pavojingas gyvybei komplikacijas. Sergančiam žmogui duodami alkoholį, galime sulaukti ir alkoholinę psichozių.

Turi nuliūdinti ir alkoholio naudojimo šalinnus kaip priemonės prieš nušalinus. Plačiai sklandanti nuomonė, kad degtinė padeda ap-

šilti - klaida. Alkoholis išplečia kraujagysles, kas subjektyviai jauciama kaip šiluma, o objektyviai padidina šilumos atidavimą. O tai padeda tolimiesiems peršalimams ir nušalimams.

Man gali paprieštarauti, kad spiritas placių naudojamas medicinoje, nes užmuša daugelio ligų sukelėjus, yra idealus tirpiklis kai kuriems valstams. Teisingai. Ne veltui chirurgas, ruošdamasis operacijai, krūpščiai plaučia rankas ir trina jas spirite suligytu tamponu. Spirą naudoja ir operuojamos vletos dezinfekavimui. Tačiau čia spiritas naudojamas išorėje. Norint sulaukti mikroorganizmų plitimą sergančio kūne, reikių sugirdyti dvi-dešimt penkis litrus degtinės. Kiekvienam aišku, kad jau pačioje tokio eksperimento pradžioje žutu ligonis, o ne mikrobai.

Pagal užsienio spaudą paruoše
D. SAVICKAITĖ

Ta ryta žmonės plaukė iš visų pusų. Bitininkai, norintys jais tapti, šiaip svečiai skubėjo į medaus šventę - Bukobu.

Si šventė pirmoji po ilgos pertraukos. Gružijoje yra labai senas paprotys - vieną dieną metuose skirti bitės ir jos dovanų išaukštimui. Daugelį tradicijų jau spėjo pamiršti, bet, kaip ir anksčiau, pirmojo medaus sukimą tai didelis džiaugsmas bitininkui. Tokią dieną svečias bitine itin pageidaujanas-geras ženklas. Per Naujuosius metus bitininkas pats ateina į svečius pasveikinti kaimynų, apdovanotį medumi ir kozinaki (graikiškais riešutais meduje).

"Bu-ko-ba, bu-ko-ba! Medaus šventė!" - atrodė, kad šventėn kviečiantis gongas taip kalbėjo.

Aišku, niekas nesitarė, bet šventėn svečiai rinkosi pasipuošę geltonais marškiniais. Tai duoklė "saulei genčiai" ir medui. Kaireje pusėje ant krūtinės emblema su pilkaja Gruzijos bite. Šias emblemas dalijo kartu su pakvietimais. Medaus degustavimo varžyboms šaukštą kiekvienas išsidrožė pats.

Bitininkystės šventė Tbilisyje

Rinktines medaus rūšis tradiciniuose gruziniškuose keramikiniuose indeliuose kiekvienas dalyvis išdėliojo ant staliukų ir suolelių. Aukščiausią ivertinimą gaus pats aromatingiausias medus. Bet pradžia kaip senovėje...

Ant vaismedžių bitininkai kabino atsineštus iš namų, įvairiaspalvius, nupintus iš šiaudų krepšelius su įvairiaspalvėmis medaus bandelėmis. Bandelių tiek, kiek avilių bitininkas palieka žiemai.

Dvi grupės po penkis žmones pradedą "laukinių bičių" medžioklę. Kas greičiau suras. Avilys paslėptas visai netoli, bet "medžioklė" vyksta pagal visas taisykles - kaip nuo senovės iprasta. "Medžiotojų" rankose sauja vytelių. Paruoštose "lesyklose" bitės-žvalgės. Jos lekia nuo "lesyklos" į avili. Ton pusėn, kur nuskrido bitė, bitininkas smeigia vytelę. Pirma, antra, trečia...

Kas pirmas surado "laukines bites", tas, kaip ir priklauso, šeimininkas. Jam

ši avili dovanota Tbilisio bičių eldorada (muziejaus) šeimininkas Arčelas Lolua. Ant karties, esančios šalia avilio, naujieji šeimininkai iškerta Saulutę. Būtent taip senovėje buvo žymimi drevingi medžiai.

Dabar atėjo laikas daryti avilius. Visiems kartu. Šitas staliaus darbą išmano, o anas pina... Daug ko šioje šventėje gali pasimokyti pradedantys bitininkai.

Prasideda išventinimo į bitininkus ritualas. Daugeliui jau virš penkiasdešimt, ovirpa lyg mokiniai per egzaminus. Klausimų daug ir įvairių: kada Gruzijos bitė gavo tarptautinį pripažinimą, kaip senovės medikai naudojo bičių produktus... Buvo ir praktinis žmonių patikrinimas.

Didžiausia padėka muziejaus šeimininkui, profesoriui Arčelui Lolua, grąžinusiam Gruzijai šią medaus šventę iš istorijos glūdumos, žmogui, išgirdusiam bityno muziką ir kitiems ją padovanojusiui.

Šventė baigėsi varinio gongo dūžiais...
N. OSTAPENKA

SPALVŲ SPEKTRO DOVANOS

Šiandien jus supažindinti su Emos Gonikman - natūraliosios medicinos centro "Santana" vadovės, gydytojos-natūropatės, tarptautinės elektro-punktūros ir alternatyviosios medicinos asociacijos specialistų narės darbu. Šios medikės praktika jungia ilgametę liaudies gydytojų patirtį ir šiuolaikinę mediciną. Didžiausią laiko dalį ši medikė skiria tirdama įvairių mineralų, jų spalvos ir formos įtaką sveikatai. Žemai jums pateiksime spalvos poveikį organizmui, lentele, nurodančią kokios spalvos rūbas ir akmenis jums reikštū dėvēti atitinkamos ligos profilaktikai. Sekančiam numeryje galėsite išsiaiškinti savo ir artimųjų charakterio savybes, jei jie išin mėgsta vieną kokią tai spalva, o pateikta lentele supažindins su spalvų deriniais ir jas lydinčiomis nuotaikomis.

Raudona-Marso planetos, Ugnies stichijos spalva. Laikoma aktyvumo ir judėjimo šaltiniu. Pirmykščiam žmogui ši spalva reiškė kraują, ugnį, šilumą, saulę, visa, kas geriausia, ryškiausia, pakilę virš kasdienybės. Tai dievų, carų, žynių spalva, o kartu ji įspėja apie pavojų - tai dėmesio ir atsargumo spalva. Beveik visų tautų religijose ši spalva siejama su tokiomis pat funkcijomis. Idomu, kad Kinijoje raudona - Fenikso, nuolat iš pelenų pakylančio paukščio simbolis. Rytų medicina teigia, kad raudona spalva gydo vėjo ir drėgmės sukeltus susirginimus. Raudonos spalvos energija stimuliuoja kaulų smegenis, nervinių audinių, nuo jos priklauso mūsų odos spalva. Tai aktyvi, energinga spalva, todėl ją reikia griežtai dozuoti. Šios spalvos reikėtų vengti jautriems ir nervingiems žmonėms. Bet jei jums būtina padidinti savo darbingumą, ištvermę, pakelti nuotaiką - raudona spalva padarys jums šią paslaugą. Na, o jei jūs norite patikti, sukurti teigiamą įspūdį, puoskitės purpuriniais rūbais - ši spalva visą laiką simbolizuja nejiveikiamą moteriškumo žavesį. Viena iš mūsų energetinių čakrų, esanti vidinėje stuburo pusėje (pabaigoje), nudažyta raudonai - Muladhara. Ši čakra kontroliuoja apatinę žarnyno dalį, žemutines galūnes. Šioje čakroje akumuliuojama visa iš žemės gaunama energija.

Oranžinė - ši spalva daugelyje religijų laikoma saulės spalva. O saulė-aktyvus elementas, išreiškiantis valią, sielos nemirtingumą. Senovės astrologai sakydavo-saulė išsvyssčiusiam žmogui gyvenimo viešpats, ribotam- linksmas šviesulys. Ši spalva panaikina varžymąsi, išlaisvina tiek fizine, tiek dvasine prasme, psichologiskai-sukuria pakantumo kitam atmosferai, stiprina valią. Oranžinė spalva turi atstatomąjį poveikį - tiek nervų, tiek raumenų sistemai. Ši spalva skatina eiti dvasiniu keliu, o taip pat didina seksualumą, gydo šlapimo ir lytinų organų ligas. Kaip gyvybės ir šilumos spalva ji efektyviai veikia medžiagų apytakos procesus, endokrinines liaukas, padeda nusilpus širdžiai. Oranžinė spalva nuspavinta čakra-Svadhistana. Ši čakra atsako už gana stiprų energetinį šaltinį, reguliuojantį šlapimo ir lyties sferą.

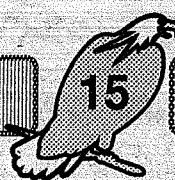
Geltona-Žemės stichijos spalva, jai būdingas pastovumas ir konservatizmas. Ši spalva laikoma dieviška spalva, "sustinges saulės spindulys". Tokia šios spalvos simbolika buvo iki XII amžiaus. Pasaulyje viskas kinta ir tapyboje jau matome geltonai apsirengusį Judą - išdavystės ir parsidavimo simbolį. Ši spalva tonizuja mūsų organizmą, optimaliai veikia fiziologiją-nevargina, stimuliuoja regėjimą ir nervų sistemą. Tai spindulys, stimuliuojantis mūsų protinius sugebėjimus, aktyvina loginį mąstymą. Buvimas geltoname fone sukuria harmoningą požiūrį

į gyvenimą, harmoningai vyksta visi fiziologiniai-gvybiniai procesai kūne, tai sukuria optimistinį požiūrį į gyvenimą, pusiausvyrą, balansą. Geltona spalva pasirūpina savikontrole, išpeja. Geltona spalva paveiks visus jūsų mąstymo procesus, padės esant nerviniams išsekimui, pagerins appetitą. Čakra Maripura-geltonos spalvos. Ji atsako už energijos paskirstymą saulės raizginio srityje esantiems organams.

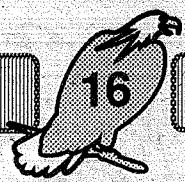
Žalia - Žemės stichija, vidurinioji spalvų spektro spalva, nemirtingumo, gamtos, kūrimo, aukščiausioje pakopoje pagal vibraciją stovinti spalva. Žalia spalva nuspavinta visas Jėzaus kelias Žemėje, Mahometo vėliava žalia. Ryškios spalvos, lyg metalo muzika, veikia psichiką, todėl einant į didesnius žmonių susibūrimus, dideles ištaigas, reikštū apie tai pagalvoti. Čia labai tiktu žalia spalva. Ši spalva sukuria taikos ir pusiausvyros pojūtį (gal todėl taip gerai jauciamės gamtoje). Žalia spalva sukuria saugumo, susižavėjimo ir atsinaujinimo įspūdį, padeda sukoncentruoti mintis. Šiomis dienomis, kai tiek daug nusivylimų, pykčio, netikėjimo, žiaurumo, pasistenkite save apsupti žalia spalva. Jei ilgai nematysite žalios spalvos, padidės dirglumas, nervingumas, netikslingas hiperaktyvumas. Žalia spalva spindi čakra Anahata. Ji yra vidinėje stuburo pusėje, krūtinės ląstoje ir susieta su širdimi.

Mėlyna ir žydra traukia savo paslaptinumu. Tai tikėjimo ir amžiniosios ramybės simbolis, dvasinio tobulėjimo spalva. Gal todėl mėlynos ir žydros spalvos labai daug religinėse krikščionių drobėse, apeiginiuose reikmenyse. Mėlyna simbolizuja amžinybę ir stabumą, paslapštį ir dievišką tiesą. Indų astrologai tikina, kad maniakai, psichiniai ligoniai, pabuvę mėlynai dažytame ir mėlyna šviesa apšviestame kambarje, nurimdavo, net viisiškai pasveikdavo. Žydrį tonai sukuria lengvumą, švarumo įspūdį. Tai emocionalumo ir bendravimo spalva. Šia spalva nuspavinta čakra Viśudha, esanti prie gerklės. Mėlyna spalva - Jupiterio. Tai valanti, gana stiprus antisepikas. Priklasomai nuo atspalvio ir intensyvumo duoda skirtinį poveikį. Mėlynos spalvos perteklius žmones padaro ikyriais priekabiais, sausais, prislėgtais. Čakra Adža nuspavinta mėlynai. Tai vadinama "trečioji" akis. Paprastiems mirtingiesiems ji uždaryta. Ypač saikingai šią spalvą reikštū naudoti baimiems ir gedingiems žmonėms. Ji gali sukelti baimės jausmą, kolapsą. Žydra spalva labai reikalinga norintiems numesti svorį. Ši spalva mažina appetitą, todėl nusipirkite žydras lėkštės, stalą denkite žydra staltiese.

Violetinė-šioje spalvoje du pradai - mėlynas ir raudonas. Tai viena paskutinių spektro spalvų, gal todėl ši spalva dažnai iškelia klausimą - o kas toliau? Tai filosofų ir poetų spalva, būties pažinimo spalva. Šios spalvos įtakoje mes randame atsakymus į amžinąsias filosofines problemas. Nereikia dažnai nešioti violetinių rūbų - jie sukuria ilgesio, depresijos nuotaiką. Toki įspūdži jie sukurs ne tik vilkinčiam, bet ir žiūrinčiam. Čakra Sahasrara-violetinė. Ji apsprendžia aukščiosios nervų sistemos veiklą. Ji mus suriša su kosmosu. Švari violetinė spalva siejama su žmogaus intelektu, jo galimybėmis strategiskai ir globaliai mąstyti. Romos bažnyčia nusprendė, kad violetinė spalva pagal žemiškųjų malonumų neigimą ir kelią į dvasingumą artima juodai. Todėl aukštųjų bažnyčios tarnų rūbai-violetiniai. Ši spalva sukuria dar ir didingumo bei prabangos įspūdį. Tai pastebėjo Prancūzijos karaliai ir gedulio rūbus iš juodų perdaže į violetinę.

SPALVA	SUSIRGIMAS	AKMUO
Raudona Kūno simbolis, astringa prigimtis, meilė	Visi virusiniai susirgimai, imuniteto stimuliacija. Aktyvina vaidaus sekrecijos liauką ir medžiagų apykaitos procesus. Gerina kraujotaką. Hipotonija. Infekciniai susirgimai, vėjaraupiai, rožė, vilkligė, skarlatina. Menstruacijų ciklo sutrikimai (raudonos kelnaitės, kelnės). Stiprina atmintį, teikia energijos ir žvalumo, stiprina raumenų jégą. Itin geras efektas gydant paralyžių. Mažakraujystė. Stiprina regėjimą, gerina odos spalvą. Žarnyno susirgimai. Perdozavus paastrės uždegiminiai procesai.	Rubinas, raudonas granatas, lalas, turmalinas, korolas, raudonasis serdonikas, raudonoji jašma, raudonasis gintaras
Rozinė - iliuzijos, įsimylėjimas	Ramina nervų sistemą. Užtikrina miegą. Atpalaidoja raumenis. Gerina nuotaiką.	Rožinis korolas
Oranžinė - harmonija, gyvybinumas, pakilumas	Padidina neuroendokrininės reguliacijos lygi. Gerina virškinimo procesus. Astma, trahėja, bronchitas, ryklė, gerklė. Susilpnėjusi širdies veikla. Didina raumenų jégą, gerina kraujotaką, didina seksualumą, stimuliuoja moteriškus lytinius organus.	Gintaras, serdolikas, serdonikas, oranžinis korundas, jašma.
Violetinė - dvasingumas, kūryba, palaima	Raminančiai veikia nervų sistemą. Psichiniai susirgimai, neuralgija, smegenų sutrenkimas. Inkstų, kepenų, šlapimo ir tulžies pūslės susirgimai. Uždegiminiai susirgimai. Perdozavus slegia nervų sistemą.	Ametistas, čaroitas, alyvinis halcedonas, alyvinis turmalinas, granatas, topazas.
Geltona - valdžia, pakilumas	Stiprina žarnyno veiklą. Stimuliuoja skrandžio sekreciją. Išvalo organizmą. Stimuliuoja kepenų veiklą. Sveikai veikia visą organizmą, naudojama esant nerviniams išsekimui. Kelia appetitą. Odos ligos - alerginis dermatitas, egzema. Stimuliuoja regėjimą. Perteklius padidina tulžies išsiskyrimą.	Gintaras, berilas, citrinas, gamtinė siera, hia-cintas, serdolikas, jašma, heliodoras, fenakitas
Balta - švara, šventumas	Stabilumas, pakilumas, nusiraminimas, organizmo funkcijų stabilizavimas. Atstatato smegenų audinių. Veikia centrinę nervų sistemą.	Perlai, opalas, onikisas, agatas, briliantas, fianitas, baltas safyras
Žalia - širdis, intuicija, praregėjimas, atgimimas	Normalizuoją širdies veiklą (aritmija, tahikardija). Stabilizuoją arterinį kraujospūdį, panaikina galvos skausmą. Aštros persalimo ligos. Atpalaidoja, panaikina įtampą. Gydo akis. Stuburo ir medžiagų apykaitos ligos. Neuralgija, migrena. Didina darbingumą. Perdozavimas gali išsauktį akmenų sudarymą tulžies pūslėje.	Smaragdas, hrizoprazas, malachitas, nefritis, žadeitas, hrizolitas, biriūza, žaliasis granatas, olivinas, hrizoberilas, akvamarinas, amazonitas, lazuritas, cirkonis
Žydra - protas, pakilumas	Normalizuoją arterinį kraujospūdį, hipotonija, osteochondroze (kaklo srityje), ramina širdies veiklą. Ryklės ir balso stygūsusirgimai. Reumatas. Žarnyno spazmai. Mažina appetitą. Kepenų susirgimai. Perdozavimas sukelia siaubo pojūti ir sutrikdo kraujų cirkuliaciją.	Biriūza, akvamarinas, amazonitas, lazuritas, cirkonis
Mėlyna - intelektas, ekstazė, apsivalymas	Endokrininė sfera. Inkstų ir šlapimo takų susirgimai. Glaukomė, kataraktas. Gydo nemigą, psichinius susirginimus (hipochondrija, šizofrenija, isterija, maniakinė reaktyvinė psichozė). Vaikiška infekcija, kokliušas, gelta. Antiseptinis efektas. Odos ligos - egzema, opos. Perdozavus slegia nervų sistemos veiklą.	Safyras, lazuritas, topazas
Juoda - paslaptis, aistra, apvainimas, šilumos kondensatorius, energija	Šalčio ir drėgmės sukeltos ligos. Sumazina šalčio pojūti. Gydo pažemėjusį kraujospūdį.	Gagatas, obsidianas turmalinas, hematitas, agatas

Turizmo ir rekreacijos centras kviečia apsilankytį visus!

Čia Jūsų laukia virš 300 nakvynės vietų, iš jų 50 vietų ištisus metus.

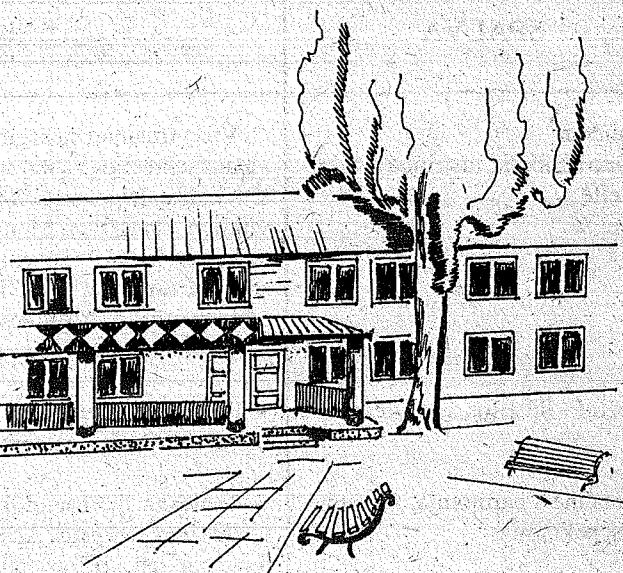
1-3 vietų kambariai sezoniuiose nameliuose, kaina 1 žmogui - 4-10 Lt parai.

2-4 vietų kambariai ištisus metus, kaina 1 žmogui - 6-10 Lt parai.

2-jų vietų kambariai su patogumais, 40-70 Lt parai už kambarį.

Yra salės posėdžiams, konferencijoms, pobūviams.

Valgykla, baras, pirtis.

NUOMOJAMA:

valtys, kaina - 1 Lt valandai, 7 Lt parai; turistinis inventorius.

Organizuojamos ekskursijos, žygiai valtimis. Ekskursijų vadovas 1 val. - 10 Lt.

Ginučiuose vandens malūne poilsiu 2-3 vietų kambariai vasarą, kaina - 10-12 Lt. Yra virtuvė, nuomojamos valtys.

Mégstantiems gryną orą - nakvynė palapinėse. Nacionaliniame parke įrengta 17 stovyklaviečių. Stovyklavietės mokamos. Palapinės statyti ir laužą kurti galima tik tam skirtose vietose.

Miškuose galima uogauti, grybauti, riešutauti (išskyrus rezervatinę zoną) laikantis galiojančių taisyklių.

Parko svečiams privalomas vienkartinis metinis lankytocio bilietas, kuris platinamas Nacionalinio parko direkcijoje, valtinėje, girininkijoje, senovinės bitininkystės muziejuje. Kaina 2 Lt.

Už leidimą žvejoti imamas mokesčis.

BŪDAMI ANP, NEPAMIRŠKITE APLANKYTI:

- ☒ Palūšės bažnyčios su varpine, statytu 1750 m.,
- ☒ Ginučių piliakalnio,
- ☒ Ledakalnio,
- ☒ tautodailininkų darbų Lūšių ežero pakrantėje,
- ☒ Senovinės bitininkystės muziejaus Stripeikiuose,
- ☒ Senų kaimų.

LANKYTIS REZERVATINĖJE ZONOJE BE ANP DARBUOTOJO DRAUDŽIAMA.

Saugokime savo tėviškes gamtą, ji įvairi, turtinga - mokėkime ją pamatyti!

Tel.: 53135, 52891, 47430, Palūšė.

Adresas: Palūšė 4759 Ignalinos rajonas, Aukštaitijos nacionalinio parko direkcija, leidinys "Ladakalnis".

Redaktorė D. Savickaitė

Dailininkė I. Šimonienė

Leidėjas: Aukštaitijos nacionalinio parko direkcija.

SL 516a.

Rinko, maketavo ir spausdino
UAB "Utenos spaustuve",

Kauno 33, Utena.

Telef. Nr. 54787.

1995 m. Užsak. Nr. 1277. Tiražas 1000 egz.

Kaina sutartinė.